

УДК 378.015.31:613.2

**THE USE OF INTERACTIVE METHODS IN THE FORMATION OF A
HEALTH-SAVING STYLE OF BEHAVIOR OF FUTURE PHYSICAL
EDUCATION SPECIALISTS**

**ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У ФОРМУВАННІ
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО СТИЛЮ ПОВЕДІНКИ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

Сергій Чорний

здобувач 2 курсу третього
(освітньо-наукового) рівня вищої
освіти освітньої програми
«Професійна освіта»
E-mail: serg.chorny@ukr.net
ORCID: 0009-0004-3363-295X
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет, Україна

Serhii Chorny

getter of the 1st year of the third
(educational and scientific) level of higher
education of the educational program
“Professional education”
E-mail: serg.chorny@ukr.net
ORCID: 0009-0004-3363-295X
SHEI «Donbas State Pedagogical
University», Ukraine

Сергій Віцько

кандидат педагогічних наук, доцент,
E-mail: sergejwitsko@gmail.com
ORCID 0000-0002-7089-5482
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна

Serhii Vitsko

PhD in Pedagogy, Associate Professor,
E-mail: sergejwitsko@gmail.com
ORCID 0000-0002-7089-5482
SHEI “Donbas State Pedagogical
University”, Ukraine

Олена Дичко

кандидат біологічних наук, доцент
E-mail: elena.dychko@ukr.net
ORCID: 0000-0002-5300-6591
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна

Olena Dychko

PhD in Biology, Associate Professor
E-mail: elena.dychko@ukr.net
ORCID: 0000-0002-5300-6591
SHEI “Donbas State Pedagogical
University”, Ukraine

ABSTRACT

The article provides a detailed analysis of theoretical material concerning the use of interactive methods in the formation of health-saving behavioral style of future specialists in physical education.

It is noted that ensuring safe and healthy living and learning conditions also becomes one of the important criteria of the effectiveness of the educational institution. It is conditioned by numerous facts of dangerous events in educational institution, in particular of social origin: manifestation of extremism, terrorism, personal conflicts, criminal dangers, addictive behavior hinder the optimal life activity of personality in society. Interactive learning as an innovative form of organization of cognitive activity on the formation of health-saving style of behavior, in which each participant of the educational process is actively involved in the process of acquiring competencies, is characterized; when the educational process is based on the principles of interaction and dialogue between all participants in the educational

process, and the interaction between the teacher and the student is based on the subject-subject model, where the transfer of knowledge is not considered an interactive process.

The following active methods of forming a health-saving style of behavior of future physical education specialists are characterized: programmed learning method, flipped learning technology, information and communication technologies, educational discussion, business game, trainings and brainstorming sessions, project activities.

It is concluded that the proposed interactive methods of forming a health-saving style of behavior of future physical education specialists contribute to solving the problems of preserving, strengthening and correcting the health of young people, forming moral and ethical qualities, acquiring the necessary skills of behavior in extreme situations through the use of modern information technologies and other game-based learning methods, which will significantly improve the preparation of young people for action in emergency situations.

Key words: *physical education specialists, health-saving behavior, professional training, active teaching methods, cognitive activity.*

Актуальність теми. Сучасна система освіти потребує перегляду її змісту задля забезпечення гуманістичних та гуманітарних вимірювань буття особистості, її соціально-духовних цінностей, діяльності у природі та суспільстві. Власне сутнісна характеристика такого відображення – цілісна картина світу та людини в ньому, у гармонії духовного та фізичного розвитку особистості, у формуванні здоров'язбережувального стилю поведінки особистості зокрема.

Здоров'язбережувальний стиль поведінки майбутніх фахівців проявляється у спрямованості на розвиток цілісної особистості, формування системних знань про людину і орієнтування в них, створення сприятливих можливостей для самовираження та самоактуалізації особистості, активізації готовності здобувачів освіти повноцінно реалізувати свої сутнісні сили у здоровому та продуктивному стилі життя (Пранова, 2015)

Потреба формування здоров'язбережувального стилю поведінки майбутніх фахівців з фізичної культури зумовлена низкою обставин, а саме: зміщення акцентів з рухової сфери на розумову, психоемоційну призводить до погіршення стану здоров'я молодого покоління; зростання вимог до інтелектуальних та адаптаційних здібностей педагогів фізичної культури призводить до різних функціональних та психічних зривів; зміна індивідуально-психологічних властивостей та якостей характеру в результаті переживання внаслідок військової агресії підвищують вимоги до розвитку швидкості та точності рішень, витримки та самовладання, уміння спілкуватися з людьми, концентрації уваги фахівців (Осадченко, 2017).

Аналіз основних досліджень і публікацій. Форма успішного впровадження здоров'язберігаючого стилю поведінки у майбутніх фахівців фізичної культури представляється можливою за допомогою зміни змісту освітньої програми. Таке перетворення здійснюється через акцент на специфічному контексті, який формує необхідний набір знань, умінь і навичок, достатніх для ефективного виконання професійної діяльності. Освітній процес в

даному випадку розглядається як соціально орієнтована і адаптована педагогічна система, яка сприяє всебічному розвитку особистості, готової до участі у відтворенні і вдосконаленні культури.

Поняття інтерактивного/інноваційного навчання розглядали такі науковці як от: Н. Волкова, 2018; Т. Дригач, 2019; О. Огієнко, 2015; А. Моца, 2017; Ю. Бистрова, 2015; М. Томашевська, 2017; О. Сіроштан, 2012; О. Гай, Є. Захарова, 2015; Л. Гула, 2019; В. Ягоднікова, 2016; О. Башкір, 2018).

Після аналізу різних підходів і визначень інтерактивного навчання, сформульовано наступне розуміння даного процесу:

- інтерактивне навчання являє собою особливий формат організації пізнавальної діяльності, при якому кожен учасник освітнього процесу активно залучений в процес вивчення;

- освітній процес будується на принципах взаємодії та діалогу – як між викладачем і учнями, так і всередині групи здобувач освіти;

- взаємодія між викладачем і здобувачем освіти здійснюється за суб'єкт-суб'єктною моделлю, де передача знань не розглядається як односторонній процес. Натомість акцент зроблено на спільну роботу, що сприяє самоактуалізації та саморозвитку учасників навчання.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. Дана стаття присвячена аналізу інтерактивних методів у формуванні здоров'язбережувального стилю поведінки майбутніх фахівців з фізичної культури.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Здоров'язберігаюча спрямованість освітнього процесу покликана створити в педагогічному середовищі умови для активної взаємодії здобувачів освіти і викладачів, спрямованої на збереження, зміцнення і відновлення здоров'я. Ці дії забезпечують найкраще засвоєння знань, освоєння професії, а також оптимізацію соціального і особистого життя. Особлива увага приділяється формуванню цінностей, пов'язаних з турботою про здоров'я, прихильністю здоровому способу життя і розвитку валеологічної культури як складової частини професійного підходу майбутнього фахівця (Матвійчук, 2020)

Для ефективної реалізації вищевказаних ініціатив важливим виступає поетапне впровадження змісту освітньої програми, що відрізняється цілеспрямованістю, послідовністю і поступовістю. Такий підхід підвищує ймовірність успішного формування ключових професійних компетенцій у здобувачів освіти. Важливим аспектом стає розробка форм, методів і засобів організації навчання у закладах вищої освіти, спрямованих на створення комфортного освітнього середовища.

Педагогічна освіта втрачає свою професійну значимість, якщо не розвиває повноцінні психолого-педагогічні навички. Для фахівців у галузі фізичної культури додатково важлива наявність спеціальної рухової підготовки. Тобто, поряд з базовими педагогічними знаннями, дані професіонали повинні відрізнятися високим рівнем фізичної підготовленості, що стає їх унікальною особливістю.

Організація освітнього процесу вимагає впровадження різних форм роботи, таких як створення комфортних умов навчання, активізація

самостійності здобувачів освіти, розвиток комунікативних навичок і здатності до соціальної взаємодії. Крім того, важливим стає навчання колективному прийняттю рішень, захисту власної точки зору, а також розвиток практичних умінь і професійних компетенцій. У рамках дослідження перевага надається інтерактивним методам навчання, які сприяють формуванню здоров'язберігаючої поведінки у майбутніх фахівців з фізичної культури. Основна увага фокусується на практичному відпрацюванні отриманих знань. Такі методи занурюють здобувачів освіти в активну комунікативну взаємодію, надаючи можливість проявити свої якості та ефективно співпрацювати з людьми які їх оточують.

Основу педагогічної технології, що є розробленою в деталях модель спільної навчальної і педагогічної діяльності з проєктування, організації та проведення навчального процесу, складає реалізація ідеї керованості освітнім процесом з гарантованим досягненням результату на основі алгоритму системи педагогічних процедур. Критеріями технологічності в освіті ученими визначено такі як от: концептуальність (опертя на певну наукову концепцію); системність (логіка процесу, взаємозв'язок усіх його частин, цілісність); керованість (можливість цілепокладання, планування, проєктування процесу навчання, поетапної діагностики, варіювання засобів і методів з метою корекції результатів); ефективність (гарантоване досягнення результату навчання); відтворюваність (можливість повторення педагогічної технології іншими суб'єктами освітнього процесу) (Моца, 2017).

Ми поділяємо думку Н. Волкової щодо важливості впровадження активних технологій у навчальний процес, адже вони здатні перетворити традиційне навчання на модель співпраці та взаємодії. У такій ситуації і викладач, і здобувач освіти виступають рівноправними учасниками освітнього процесу. Організація спільної навчальної діяльності та використання різноманітних форм взаємодії, як-от робота в парах, мікрогрупах або за ротаційним принципом, сприяє максимальному залученню кожного, що дозволяє розвивати власний світогляд, переосмислити оцінки, усвідомити емоції та сформулювати толерантне ставлення до інших (Н. Волкова, 2018).

Саме інтерактивні методи стимулюють відкритий обмін думками, розвивають навички активного слухання, співпраці та самовдосконалення усіх учасників освітнього процесу. Впровадження інтерактивних методів передбачає декілька важливих принципів: системність та поступовість (рух від простих форм до більш складних), вибірковість у використанні методик, узгодження традиційних і новітніх форм навчання, зосередження на особливостях групової взаємодії та стимулювання навчальних контактів за межами аудиторії (Томашевська, 2017).

Розробляючи науково обґрунтований зміст і методику застосування активних методів навчання в процесі навчання здобувачів освіти, необхідно враховувати також їх особистісні якості, рівень психофізичної та функціональної готовності, здатність до самостійного та критичного мислення, розвиток навичок прогностичної діяльності та евристичних здібностей. При цьому послідовне розв'язання навчальних завдань є для студентів не засобом постійного набуття знань, що задовольняють пізнавальні інтереси, а засобом розв'язання професійних завдань здоров'язбережувальної діяльності, тобто практичних

завдань з фізичного виховання.

Розглянемо деякі з цих методів у контексті формування здоров'язбережувального стилю поведінки майбутніх фахівців із фізичної культури.

Особливої уваги заслуговує *метод програмованого навчання*, який нині є оптимальним, особливо за умов дистанційної освіти. Його ключова особливість – структурованість навчального матеріалу з акцентом на рефлексію на кожному етапі засвоєння. Освітній контент подається невеликими блоками, після опрацювання яких здобувач освіти проводить самоконтроль через тестування або виконання педагогічних завдань. Такий підхід дозволяє навчатись у комфортному темпі, а перехід до наступного етапу відбувається тільки після повного засвоєння попереднього матеріалу. О. Соколюк вважає, що інформаційно-комунікаційні технології можуть ефективно використовуватися для формування здоров'язбережувальної компетентності викладачів закладів вищої освіти, адже вони суттєво розширюють можливості такої діяльності педагога (Соколюк, 2016). Ми підтримуємо погляди дослідників, оскільки впровадження ІКТ активізує пізнавальну діяльність здобувачів освіти (інтелектуальна складова здоров'я) та сприяє розширенню комунікативних можливостей (соціальна складова здоров'я) (Тимошенко, 2009).

Фізична складова здоров'я також може бути поліпшена завдяки доступу до корисної інформації про здоров'я, а також через використання спеціальних програм і застосунків, наприклад, крокомірів, калькуляторів калорій, трекерів частоти серцебиття тощо. Окрім того, ІКТ відкривають широкі перспективи в перевірці знань учнів, що дозволяє значно економити час і присвячувати його іншим видами діяльності, орієнтованим на здоров'я.

Проте варто зазначити і потенційні ризики, які супроводжують використання ІКТ. Багато дослідників звертають увагу на їх негативний вплив на здоров'я особистості через тривале сидіння перед монітором. Це включає порушення зору, і психічні розлади, та захворювання опорно-рухової системи. У зв'язку з цим постає завдання правильної організації процесу використання ІКТ для мінімізації негативних наслідків. О. Соколюк та інші науковці-практики акцентують увагу на необхідності формування в молодого покоління комплексу знань, умінь і навичок збереження здоров'я при використанні цифрових технологій. Лише добре організований педагогічно обґрунтований процес використання ІКТ здатен сприяти розвитку здоров'язбережувальної компетентності особистості (Соколюк, 2016).

У зв'язку з цим дедалі більшого значення набуває самостійна робота студентів щодо використання комп'ютерних та інформаційних технологій у здоров'язбережувальній діяльності. Організація аудиторної та позааудиторної самостійної роботи, формування вмінь навчальної праці є важливим засобом для формування здоров'язбережувального стилю поведінки майбутніх фахівців з фізичної культури. Найбільші можливості імітації псевдо реальних подій мають інформаційні технології, що дають змогу створювати та відтворювати навчальний матеріал для самоосвіти, який представляє текст, звукові ефекти, музику, малюнки, фотографії, відео ролики, що уподібнюються до взаємодії того, хто навчається, з реальними об'єктами.

Навчальна дискусія є популярним методом залучення здобувачів освіти до

активного обговорення питань або проблем, метою якої є творчий обмін знаннями, судженнями та ідеями. Сутність дискусії полягає у взаємодії діалогу та суперечливого обговорення, коли зіштовхуються різні точки зору та позиції. Основні принципи організації дискусії включають стимулювання альтернативного мислення, пошук шляхів вирішення проблеми, конструктивний підхід до критики та забезпечення психологічного комфорту учасників. Крім того для ефективності дискусії її учасники повинні мати певну систему знань, вони можуть бути отримані через інструкцію або ґрунтуватися на попередньому досвіді чи інформації, наданій під час заняття. Використання методу навчальної дискусії у формуванні здоров'язбережувального стилю поведінки майбутніх фахівців з фізичної культури дозволяє максимально залучати їх особистий досвід сприяючи глибшому розумінню принципів здорового способу життя.

Серед активних методів у формуванні здоров'язбережувального стилю поведінки виділяється група ділових ігор. *Ділова гра* – це метод моделювання професійної та соціальної реальності майбутнього фахівця, який видозмінює типові професійні ситуації, відображаючи притаманні їм проблеми, протиріччя та труднощі. Цей підхід спрямований на формування практичного мислення та підготовку здобувачів освіти до реальних умов їхньої майбутньої професійної діяльності – фахівця з фізичної культури. На основі цілей, методів і ключових характеристик навчальних ігор можна виділити їх наступні види: імітаційні ігри: що застосовують для професійної підготовки, спрямовані на формування навичок, що допомагають вести здоровий спосіб життя; сюжетно-рольові ігри, вони базуються на опрацюванні конкретних ситуацій, таких як життєві чи ділові кейси; інноваційні ігри, основним їхнім нововведенням є динамічна структура та інтеграція кількох навчально-розвивальних «просторів», наприклад із використанням комп'ютерних програм; організаційно-діяльнісні ігри. Тут акцент робиться на аналізі ігрової ситуації та науковому обґрунтуванні оптимальних варіантів вирішення проблемних завдань.

У процесі формування здоров'язбережувального стилю поведінки важливу роль мають *ділові тренінги та мозкові штурми*. Ці види активного навчання спрямовані на розвиток, перш за все, творчого мислення, коди здобувачі освіти працюють над пошуком рішень для складних ситуацій, розвивають творчі ідеї, навчаються співпрацювати та виховують повагу до різноманітного погляду інших учасників.

Під час тренінгу, що представляє собою навчальну технологію, яка моделює спеціально задані ситуації, його учасники мають можливість не лише засвоювати знання та здоров'язбережувальні навички, але й переосмислювати своє ставлення до власного попереднього досвіду та підходів, які застосовуються в роботі для підтримання здоров'я. Завдяки такому підходу учасники освітнього процесу не лише вивчають алгоритми вирішення професійних завдань (планування, оцінка, прийняття рішень тощо), але й вдосконалюють свій лідерський потенціал та аналізують усі етапи професійної діяльності.

Серед інноваційних освітніх технологій, які також є ефективним у формуванні здоров'язбережувального стилю поведінки, варто виокремити *технологію перевернутого навчання*, яка реалізується через модель освітнього процесу «перевернутий клас». Ця концепція поєднує підходи традиційної освіти з елементами дистанційного навчання, дозволяючи здобувачам освіти спочатку

ознайомитися із матеріалом позааудиторно (через відеозаписи чи онлайн-ресурси), а аудиторний час використовувати для більш складної аналітичної роботи. У сучасній літературі та засобах масової інформації транслюється думка про взаємопроникнення та взаємодію перевернутого навчання та інших інноваційних видів навчання: змішаного, дистанційного, електронного, інтерактивного. Дійсно, у цих видів навчання є спільні точки взаємодії, хоча достатньо і відмінностей, що виражаються в особливостях побудови сценарію заняття. Саме тому низка фахівців у галузі перевернутого навчання визначають його як сценарій уроку, навчального заняття. Застосування різних термінологій при використанні перевернутого навчання (перевернутий клас, перевернутий урок, елемент змішаного навчання, різновид дистанційного, заочного та електронного навчання, форма інтерактивного навчання) відображає специфіку організації освітнього процесу за даному виді навчання і зумовлено поєднанням традиційного та інноваційного підходів до подачі та засвоєння навчального матеріалу на різних рівнях освіти.

Визначення перевернутого навчання як інноваційної дидактичної моделі спільної діяльності педагога і учнів передбачає технологізацію діяльності суб'єктів освітнього процесу. У моделі перевернутого навчання знаходять відображення основні критерії технологічності: керованість, ефективність, відтворюваність. Ця модель передбачає покрокове виконання педагогічних і навчальних дій, основних етапів підготовки та реалізації перевернутого уроку. Модель «перевернутий клас» передбачає самостійне вивчення лекцій з нової теми позааудиторно, а виконання практичних завдань – в присутності викладача під час аудиторних занять. Напередодні семінарів педагог рекомендує здобувачам освіти ознайомитися з потрібною інформацією через інтернет-ресурси чи відеолекції. Потім на практичному занятті аналізується рівень опанування матеріалу, учням пропонуються запитання, кейси та ситуативні завдання для закріплення знань. Педагог оцінює результати роботи здобувачів освіти у кінці заняття, визначаючи ступінь їхньої підготовки. Використання технології «перевернутий клас» дозволяє оптимізувати навчальний процес, сприяючи покращенню мотивації та активності здобувачів освіти.

Цінність перевернутих занять полягає в можливості використання навчального часу для обговорення змісту теоретичного матеріалу, перевірки і відпрацювання знань та взаємодії один з одним у практичній діяльності. Під час навчальних занять роль викладача – виступати консультантом і фасилітатором, заохочуючи тих, хто навчається, на самостійні дії та спільну роботу. Для досягнення планованих результатів навчання він має організовувати, підтримувати, спрямовувати, забезпечувати зворотний зв'язок. Змінюється і роль того, хто навчається: він – активний учасник освітнього процесу. Зарубіжні експерти в галузі освіти називають перевернуте навчання одним з інноваційних підходів, які матимуть найзначніший вплив на освіту в найближчі роки. До них належать, зокрема: масове відкрите соціальне навчання (організація мережевого колегіального навчання з акцентом на комунікації та спілкування); освітній дизайн на основі аналізу даних (стратегія розроблення та зміни освітньої траєкторії курсу, сфокусованої на технологіях процесу, на покроковій діяльності учнів і способах досягнення ними найкращих результатів, аналізі отриманих даних); метанавчання (рефлексія, самоаналіз раціональної організації освітнього маршруту,

особистісної динаміки результативності, способів досягнення освітніх результатів, постановки адекватних цілей); динамічне оцінювання (оцінювання освітніх результатів та особистісного зростання щодо попередніх досягнень у межах курсу, етапу, модуля, а не в порівнянні з іншими здобувачами освіти в контексті короткострокових результатів одного заняття) (Сіроштан, 2012).

Під час проведення навчальних занять сьогодні активно впроваджується технологія *проектної діяльності*, що має на меті розвиток творчих здібностей здобувачів освіти, стимулювання їх до самостійної роботи, пошуку та аналізу інформації, а також створення кінцевого продукту. Цей підхід спрямований на формування навичок колективної співпраці, творчого мислення та розширення потенціалу учасників освітнього процесу. Майбутній фахівець з фізичної культури має бути готовий до проектно-дослідницької діяльності зі школярами. Поява та впровадження у школах проектно-дослідницької діяльності в роботі вчителів фізичної культури – це новація, яка давно і закономірно очікувалася у світлі розвитку сучасних тенденцій у фізкультурній освіті. Це, по суті, відповідь на тенденцію необхідності інтелектуалізації фізкультурної освіти. Звідси випливає, що головна мета проектно-дослідницької діяльності на уроках фізичної культури в школі – це підвищення якості фізкультурної (неспеціальної) освіти учнів за рахунок підвищення її інтелектуально-сислової оптимізації. Постановка такої мети підвищує вимоги до вчителів, їхньої готовності до інтелектуалізації освітнього процесу як актуальної реальності.

Основна мета проектно-дослідницької роботи з формування здоров'язбережувального стилю поведінки полягає у поглибленні знань, розвитку умінь аналізувати інформацію, генерувати новаторські ідеї, встановлювати міжпредметні зв'язки та бачити цілісну картину певної проблеми. Технологія проектно-дослідницької діяльності передбачає індивідуальну активність здобувачів освіти у вирішенні практичних завдань, які належать до навчального проекту. Її основою є формулювання проблеми, самостійний пошук рішень та використання дослідницьких методів. Наприклад, педагог може запропонувати здобувачам освіти створити інформаційний проект з тематики відповідної навчальної дисципліни.

У межах такого проекту передбачається збирання, обробка та аналіз матеріалу, що сприяє розвитку навичок пошуку даних, їх узагальнення та презентації у вигляді рефератів, статей, доповідей, схем чи таблиць. Окрім цього, педагоги можуть ініціювати роботу над дослідницькими проектами, що спонукають учасників до постановки мети, визначення об'єкта та предмета дослідження, формулювання гіпотез і реалізації експериментальної діяльності. Завершальним етапом стане формулювання висновків щодо поставлених завдань. Отримані результати можуть бути представлені у вигляді наукових публікацій або звітів. Наприклад, здобувачі освіти можуть дослідити вплив типу темпераменту на фізичну підготовку. У процесі роботи вони можуть провести опитування чи експеримент, визначити типи темпераменту та спрогнозувати їх вплив на професійну діяльність. Результати таких робіт можуть бути подані у форматі наукової статті або проекту для участі в конкурсах дослідницьких і наукових робіт. Загалом технологія проектно-дослідницької діяльності є одним із ефективних способів організації освітнього процесу, який розвиває у здобувачів освіти самостійність, креативність і ініціативність.

Таким чином використання проектно-дослідницької діяльності яку

активного метода формування здоров'язбережувального стилю поведінки успішно дозволяє актуалізувати креативний потенціал і реалізувати творчі здібності через виконання проєктно-дослідницької діяльності з учнями; виявляти та цілеспрямовано розвивати пізнавальну, рухову активність, інтелектуальні здібності, дидактичну мотивацію, творчі можливості учнів у процесі виконання дослідницьких проєктів; формувати і зміцнювати співпрацю, взаєморозуміння, освітнє партнерство вчителів і учнів у досягненні спільних цілей і завдань фізичного виховання.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, у зв'язку з тим, що потреба формування здоров'язбережувального стилю поведінки майбутніх фахівців з фізичної культури є нагальною проблемою сучасності, що зумовлена низкою обставин, зокрема зростанням вимог до інтелектуальних та адаптаційних здібностей педагогів фізичної культури, саме інтерактивні методи навчання створюють умови для формування здобувачів освіти відповідних компонентів здоров'язбережувального стилю поведінки та сприяють розвитку особистості майбутніх фахівців, задоволенню його пізнавальних потреб та інтересів як одних із важливих чинників, що спонукають студентів ставати організаторами, а також виступати в ролі учасників творчої, активної навчальної діяльності. Професійна підготовка цих фахівців розглядається як цілісний педагогічний процес, що забезпечує становлення особистості, розвиток загальної та професійної культури, формування компетентності та здоров'язбережувальних навичок. Отже, система вищого освіти має носити випереджальний характер і досить гнучко реагувати на соціальні замовлення щодо формування стереотипів безпечного способу життя, супроводу та зміцнення здоров'я всіх учасників освітньої системи.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Пранова Є. В. (2015) Формування здорового способу життя майбутніх учителів фізичного виховання в процесі позааудиторної діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Є. В. Пранова. Київ. 20 с.

Осадченко Т. М. (2017) Підготовка майбутнього вчителя до створення здоров'язбережувального середовища початкової школи: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Житомир. 251 с.

Волкова Н.П. (2018) Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля. 360 с.

Дригач Т.Г. (2019) Використання інноваційних педагогічних технологій у ВНЗ як фактор формування професійних умінь майбутнього викладача. *Сьома міжнародна практично-пізнавальна інтернет- онференція*. Одеса. С. 87–91],

Інноваційні педагогічні технології: монографія / За ред. О.І. Огієнко. Київ, 2015. 314 с.

Моца А.А. (2017) Інноваційні технології навчання у вищій військовій освіті України. *Інтернаука: міжнародний науковий журнал*. № 5. С. 26–34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_5_8],

Бистрова Ю. В. (2015) Інноваційні методи навчання у вищій школі України. *Право та інноваційне суспільство*. 1 (4). С. 27–33.],

Мачинська Н., Комарова Ю. (2015) Упровадження інноваційних технологій навчання у вищій школі. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. 1(14). С. 240–246.

Томашевська М. (2017) Використання інтерактивних методів навчання при підготовці майбутніх педагогів у вищому навчальному закладі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. (72). С. 178–188.

Сіроштан О.В. (2012) Інтерактивні методи навчання в процесі професійної підготовки майбутніх соціальних працівників. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. №1. С. 85–90.

Гай О., Захарова Є. (2015) Інтерактивні методи викладання економічних дисциплін у вищих навчальних закладах в контексті забезпечення якості підготовки вітчизняних фахівців. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. Серія: Економічні науки. Вип. 27. С. 36–42.

Гула Л. (2019) Впровадження інтерактивних технологій у вищих навчальних закладах. *ЛОГОС: Збірник наукових праць*. Т.5. С. 41–45. URL : https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/1234_6789/5968/1/впровадження.pdf.

Ягоднікова В. (2016) Чинники формування інноваційної спрямованості виховного процесу загальноосвітньої школи. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, №1. С. 342–348.

Башкір О. (2018) Активні й інтерактивні методи навчання у вищій школі. *Педагогіка та психологія: Збірник наукових праць*. Харків. Вип. 60. С. 33–44.

Матвійчук О. (2020) Суть поняття «здоров'яорієнтований світогляд», структура та функції. *Молодь і ринок*. № 6-7. С.163-167.

Соколюк О. В. (2016) Формування здоров'язберігаючої компетентності викладачів вищих навчальних закладів засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія Педагогіка. № 2. С. 75–81.

Тимошенко О. В. (2009) Теоретико-методичні засади оптимізації професійної підготовки вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ. 38 с.

REFERENCES

Pranova Ye. V. (2015) Formuvannia zdorovoho sposobu zhyttia maibutnikh uchyteliv fizychnoho vykhovannia v protsesi pozaaudytornoj diialnosti [Formation of healthy lifestyle of future physical education teachers in the process of extracurricular activities]: avtoref. dys. ...kand. ped. nauk / Ye. V. Pranova. Kyiv. 20 s. [in Ukrainian].

Osadchenko T. M. (2017) Pidhotovka maibutnoho vchytelia do stvorennia zdoroviazberezhuvalnogo seredovyshcha pochatkovoi shkoly [Preparing a future teacher to create a health-preserving environment in primary school]: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. Umanskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Pavla Tychyny. Zhytomyr. 251 s. [in Ukrainian].

Volkova N.P. (2018) Interaktyvni tekhnolohii navchannia u vyshchii shkoli [Interactive learning technologies in higher education]: navchalno-metodychnyi posibnyk. Dnipro: Universytet imeni Alfreda Nobelia. 360 s. [in Ukrainian].

Dryhach T.H. (2019) Vykorystannia innovatsiinykh pedahohichnykh

tekhnologii u VNZ yak faktor formuvannia profesiinykh umin maibutnoho vykladacha [The use of innovative pedagogical technologies in higher education as a factor in the formation of professional skills of future teachers.]. Soma mizhnarodna praktychno-piznavalna internet- onferentsiia. Odesa. S. 87–91. [in Ukrainian].

Innovatsiini pedahohichni tekhnologii [Innovative pedagogical technologies]: monohrafiia / Za red. O.I. Ohienko. Kyiv, 2015. 314 s. [in Ukrainian].

Motsa A.A. (2017) Innovatsiini tekhnologii navchannia u vyshchii viiskovii osviti Ukrainy [Innovative teaching technologies in higher military education in Ukraine]. *Internauka: mizhnarodnyi naukovyi zhurnal*. № 5. S. 26–34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_5_8. [in Ukrainian].

Bystrova Yu. V. (2015) Innovatsiini metody navchannia u vyshchii shkoli Ukrainy [Innovative teaching methods in higher education in Ukraine]. *Pravo ta innovatsiine suspilstvo*. 1 (4). S. 27–33. [in Ukrainian].

Machynska N., Komarova Yu. (2015) Uprovadzhennia innovatsiinykh tekhnologii navchannia u vyshchii shkoli [Introduction of innovative teaching technologies in higher education]. *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*. 1(14). S. 240–246. [in Ukrainian].

Tomashevska M. (2017) Vykorystannia interaktyvnykh metodiv navchannia pry pidhotovtsi maibutnikh pedahohiv u vyshchomu navchalnomu zakladi [The use of interactive teaching methods in the training of future teachers in higher education]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii*. (72). S. 178–188. [in Ukrainian]

Siroshtan O.V. (2012) Interaktyvni metody navchannia v protsesi profesiinoi pidhotovky maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv [Interactive teaching methods in the process of professional training of future social workers]. *Sotsialna pedahohika: teoriia ta praktyka*. №1. S. 85–90. [in Ukrainian].

Hai O., Zakharova Ye. (2015) Interaktyvni metody vykladannia ekonomichnykh dystsyplin u vyshchykh navchalnykh zakladakh v konteksti zabezpechennia yakosti pidhotovky vitchyznianskykh fakhivtsiv [Interactive methods of teaching economic disciplines in higher educational institutions in the context of ensuring the quality of training of domestic specialists.]. *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Seriia: Ekonomichni nauky*. Vyp. 27. S. 36–42. [in Ukrainian].

Hula L. (2019) Vprovadzhennia interaktyvnykh tekhnologii u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Introduction of interactive technologies in higher education institutions.]. *ΛΟΗΟΣ: Zbirnyk naukovykh prats*. T.5. S. 41–45. URL : https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/1234_6789/5968/1/vprovadzhennia.pdf. [in Ukrainian]

Yahodnikova V. (2016) Chynnyky formuvannia innovatsiinoi spriamovanosti vykhovnoho protsesu zahalnoosvitnoi shkoly [Factors of formation of innovative orientation of the educational process of secondary school]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii*, №1. S. 342–348. [in Ukrainian].

Bashkir O. (2018) Aktyvni y interaktyvni metody navchannia u vyshchii shkoli [Active and interactive teaching methods in higher education.]. *Pedahohika ta psykholohiia: Zbirnyk naukovykh prats*. Kharkiv. Vyp. 60. S. 33–44. [in Ukrainian].

Matviichuk O. (2020) Cut poniattia «zdoroviaorientovanyi svitohliad», struktura ta funktsii [The concept of “health-oriented worldview”, its structure and

functions]. Molod i rynok. № 6-7. S.163-167. [in Ukrainian].

Sokoliuk O. V. (2016) Formuvannia zdoroviazberihaiuchoi kompetentnosti vykladachiv vyshchych navchalnykh zakladiv zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Formation of health-preserving competence of higher education teachers by means of information and communication technologies.]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriya Pedahohika*. № 2. S. 75–81. [in Ukrainian].

Tymoshenko O. V. (2009) Teoretyko-metodychni zasady optymizatsii profesiinoi pidhotovky vchyteliv fizychnoi kultury u vyshchych navchalnykh zakladakh [Theoretical and Methodological Bases for Optimizing the Professional Training of Physical Education Teachers in Higher Education Institutions] : avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk : 13.00.04. Kyiv. 38 s. [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті проведено детальний аналіз теоретичного матеріалу, що стосується використання інтерактивних методів у формуванні здоров'язберезувального стилю поведінки майбутніх фахівців з фізичної культури.

Зазначено, що забезпечення безпечних і здорових умов життя та навчання стає також одним із важливих критеріїв ефективності діяльності освітнього закладу. Це зумовлено численними фактами небезпечних подій в освітньому закладі, зокрема соціального походження: прояв екстремізму, тероризму, особистісні конфлікти, кримінальні небезпека, адиктивна поведінка перешкоджають оптимальній життєдіяльності особистості в соціумі. Надається характеристика інтерактивному навчанню як інноваційній формі організації пізнавальної діяльності щодо формуванні здоров'язберезувального стилю поведінки, за якого кожний учасник освітнього процесу активно залучений в процес набуття компетенцій;

коли освітній процес будується на принципах взаємодії та діалогу між усіма учасниками освітнього процесу, а взаємодія між викладачем і здобувачем освіти здійснюється за суб'єкт-суб'єктною моделлю, де передача знань не розглядається як інтерактивний процес.

Схарактеризовано такі активні методи формування здоров'язберезувального стилю поведінки майбутніх фахівців з фізичної культури як метод програмованого навчання технологію перевернутого навчання інформаційно-комунікаційні технології навчальна дискусія, ділова гра, тренінги та мозкові штурми, проєктна діяльність.

Робиться висновок, що запропоновані інтерактивні методи формування здоров'язберезувального стилю поведінки майбутніх фахівців з фізичної культури сприяють розв'язанню завдань збереження, зміцнення та корекції здоров'я молоді, формування морально-етичних якостей, набуття необхідних навичок поведінки в екстремальних ситуаціях завдяки використанню сучасних інформаційних технологій та інших ігрових методів навчання, що значною мірою поліпшить підготовку молоді до дій в умовах надзвичайних ситуацій.

Ключові слова: *фахівці з фізичної культури, здоров'язберігаючий стиль поведінки, професійна підготовка, активні методи навчання, пізнавальна активність.*